

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

**PROGRAMMA INTERNATIONALE
ERFGOEDSAMENWERKING 2021-2024**

Van gedeeld erfgoed naar gedeelde opgave

KERNPUNTEN

Voorzetting en nieuwe accenten

Een wereldwijde erfgoedgemeenschap waarin professionals elkaar weten te vinden, van elkaar leren en samen kennis ontwikkelen. Dat is de missie van het programma Internationale Erfgoedsamenwerking van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Niet alleen omdat het belangrijk is dat erfgoed wordt doorgegeven aan volgende generaties, maar vooral omdat erfgoed van waarde is in een veranderende wereld. Erfgoed laat immers zien wie wij zijn, waar we vandaan komen en waar we voor staan. Zonder kennis van het verleden is het niet goed mogelijk om onszelf en anderen te begrijpen. Tegelijkertijd kan erfgoed bijdragen aan oplossingsrichtingen voor maatschappelijke uitdagingen, zoals klimaatverandering, verduurzaming, participatie en sociale inclusie. Maatschappelijke vraagstukken vragen om continue ontwikkeling, het vermogen om op veranderende eisen en omstandigheden in te spelen en een gezamenlijke zoektocht naar passende oplossingen. De nieuwsgierigheid, openheid en vernieuwing die dit vraagt zijn niet gebonden aan landsgrenzen. Sterker nog, alleen door elkaar op te zoeken en van - en met - elkaar te leren, kan de potentie van erfgoed optimaal worden benut. Internationale samenwerking vergroot de ontwikkelkracht waarmee landen vorm kunnen geven aan een duurzame toekomst.

De RCE is slechts één van vele spelers in deze wereldwijde erfgoedgemeenschap. Toch kan de RCE hierin een belangrijke rol spelen, door internationale erfgoedsamenwerking en kennisuitwisseling te stimuleren. Centraal daarbij staan de maatschappelijke opgaven waarbij internationale samenwerking meerwaarde heeft boven nationale samenwerking. Denk bijvoorbeeld aan restitutie van koloniale collecties, beheer van scheepswrakken in buitenlandse wateren en stedelijke vernieuwing. Samen met buitenlandse en Nederlandse partners draagt de RCE bij aan oplossingen voor die (gezamenlijke) opgaven, door experts bij elkaar te brengen en kennisuitwisseling en –ontwikkeling te faciliteren. Dit verrijkt zowel de erfgoedzorg in Nederland als in de partnerlanden. Daarnaast ondersteunt de RCE op deze wijze de relaties met andere landen en draagt de dienst bij aan Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals).

Om deze ambities te realiseren richt de RCE het programma Internationale Erfgoedsamenwerking in. Dit is een voortzetting van hetgeen in 2009-2020 is opgebouwd binnen het programma Gedeeld Cultureel Erfgoed. Hoewel gedeeld erfgoed voor Nederland onverminderd relevant blijft, staat in de nieuwe beleidsperiode de gedeelde opgave centraal. Elk land loopt bij de zorg voor erfgoed immers tegen vergelijkbare kwesties aan. En omdat elk land opereert in een andere context, vanuit andere vragen en benaderingen, kunnen we van elkaar leren. Dit accentverschil sluit aan bij de behoefte van de partnerlanden en

Nederland om internationale samenwerking niet alleen ten goede te laten komen van gedeeld erfgoed, maar ook van gedeelde opgaven.

Internationaal Cultuurbeleid

Voor de periode 2021-2024 krijgt de RCE opnieuw de opdracht zich in te zetten voor internationale erfgoedsamenwerking. In het Internationaal Cultuurbeleid (ICB) 2021-2024 - door de Minister van Buitenlandse Zaken, de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) en de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap opgesteld - is erfgoed aangemerkt als aandachtsgebied. Het beleidskader kent de volgende doelstellingen:

1. Een sterke positie van de Nederlandse culturele sector in het buitenland door zichtbaarheid, uitwisseling en duurzame samenwerking.
2. Het met Nederlandse cultuuruitingen ondersteunen van de bilaterale relaties met andere landen.
3. Het benutten van de kracht van de culturele sector en creatieve industrie voor de Sustainable Development Goals (SDG's), met name in de verbinding met de BHOS-agenda in de focusregio's.

ICB-partners en hun rollen

In het ICB 2021-2024 is de RCE aangewezen als uitvoerder op het onderwerp erfgoed. Andere uitvoerders zijn: Nationaal Archief, DutchCulture, Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN) en de Nederlandse ambassades in 23 partnerlanden, namelijk België/Vlaanderen, Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Polen, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, Turkije, Egypte, Marokko, China, Zuid-Korea, Australië, Brazilië, India, Indonesië, Japan, Rusland, Sri Lanka, Suriname, de Verenigde Staten en Zuid-Afrika. Met de laatste 10 genoemde landen heeft de RCE in de vorige periode al samengewerkt in het kader van gedeeld erfgoed.

Bovengenoemde organisaties en partners werken met elkaar en andere instellingen en experts samen aan een duurzame toekomst voor erfgoed. Elke partner doet dit vanuit een eigen programma dat is gebaseerd op de eigen expertise. Het Nationaal Archief zorgt ervoor dat archieven gebruikt kunnen worden. DutchCulture ondersteunt het Nederlandse erfgoedveld bij internationale activiteiten. KIEN richt zich op immaterieel erfgoed. In de partnerlanden fungeren de Nederlandse ambassades als spin in het culturele web. De RCE richt zich op uitwisseling van kennis en expertise. De afgelopen jaren heeft de RCE actief samengewerkt met Australië, Brazilië, India, Indonesië, Japan, Rusland, Sri Lanka, Suriname, de Verenigde Staten en Zuid-Afrika. Hierop zal worden voortgebouwd. Daarnaast staat de RCE ook open voor samenwer-

king met de andere 13 landen, afhankelijk van de vragen en de kansen die samenwerking met deze landen biedt in relatie tot de geïdentificeerde opgaven en de beschikbare middelen en capaciteit. Aangezien het budget en de capaciteit vrijwel gelijk blijven, kan hier alleen selectief mee om worden gegaan.

Doelen van het programma Internationale Erfgoedsamenwerking

“Onze toekomst een verleden geven en ons verleden een toekomst”. Dat is de kern van de missie van de RCE. Als onderdeel van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, werkt de RCE onder de rechtstreekse verantwoordelijkheid van de minister en voert de wet- en regelgeving en het erfgoedbeleid uit dat het ministerie en de dienst samen maken. Ook ontwikkelt de RCE praktisch toepasbare kennis en geeft advies over rijksmonumenten, landschap & leefomgeving, archeologie en roerend erfgoed.

Als uitvoerder van het Internationaal Cultuurbeleid werkt de RCE aan die missie vanuit de visie dat internationale uitwisseling essentieel is voor de ontwikkelkracht waarmee landen vorm kunnen geven aan een duurzame toekomst. De RCE wil hier een belangrijke bijdrage aan leveren door internationale verbindingen te stimuleren en faciliteren, nieuwe kennis en expertise in gezamenlijk verband te ontwikkelen en de resultaten daarvan zichtbaar en toegankelijk te maken. Centraal daarbij staan de maatschappelijke uitdagingen waarbij internationale samenwerking meerwaarde heeft boven nationale samenwerking. Door ervoor te zorgen dat professionals elkaar weten te vinden, van elkaar leren, samen nieuwe kennis en expertise ontwikkelen en de resultaten delen, bevordert het programma Internationale Erfgoedsamenwerking de erfgoedzorg in Nederland en in de partnerlanden.

Deze ambitie leidt tot de volgende doelen:

1. Stimuleren van verbinding, uitwisseling en samenwerking om de erfgoedzorg in Nederland en in de partnerlanden te verrijken.
2. Gezamenlijk ontwikkelen van nieuwe kennis en expertise ten behoeve van maatschappelijke opgaven waarbij internationale samenwerking meerwaarde heeft boven nationale samenwerking.
3. Het zichtbaar en toegankelijk maken van kennis en expertise die in het kader van het programma zijn ontwikkeld.

Nieuwe accenten

In de uitvoering wordt voortgeborduurd op ervaringen en inzichten opgedaan tijdens voorgaande jaren, met enkele belangrijke accentverschillen. In voorgaande jaren zocht de RCE internationale samenwerking op basis van de eigen kennis en expertise. In de nieuwe beleidsperiode ligt de focus op de mogelijkheden die de dienst kan bieden om samen nieuwe kennis, expertise en instrumenten te ontwikkelen en de resultaten daarvan te delen. Daarbij geven we ruimte aan experimenten om samen met het internationale veld invulling te geven aan de erfgoedzorg van morgen.

In de samenwerking met andere landen richt het programma zich op uitdagingen waarbij internationale samenwerking meerwaarde heeft boven nationale samenwerking, vanuit de met de partnerlanden gezamenlijk geïdentificeerde opgaven. Vraaggericht werken, waarbij zowel aan vragen uit de partnerlanden als aan de Nederlandse opgaven wordt voldaan, is een belangrijke voorwaarde voor de duurzaamheid van internationale samenwerking. De RCE neemt bij het identificeren van opgaven een proactieve rol, is initiërend waar dat voor specifieke opgaven van belang is en zoekt partners met dezelfde belangen. Bij het vaststellen van de opgaven worden de volgende criteria gehanteerd: relevantie, urgentie en meerwaarde.

Meer informatie

Wilt u meer weten over het programma Internationale Erfgoedsamenwerking van de RCE?

Neem contact op met Jinna Smit, programmaleider Internationale Erfgoedsamenwerking, via j.smit@cultureelerfgoed.nl.

Colofon

Tekst: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

PROGRAMMA INTERNATIONALE ERFGOEDSAMENWERKING 2021-2024

Mei 2021

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Smallepad 5 | 3811 MG Amersfoort
Postbus 1600 | 3800 BP Amersfoort
tel. 033 – 421 7 421
info@cultureelerfgoed.nl
www.cultureelerfgoed.nl